

Priština, 21.06.2007

U skladu sa nadležnostima koja su joj data Zakonom o energetsom regulatoru, Regulatorni ured za energiju donosi sledeće:

Privremeno uputstvo I_04_2007 o regulatornom izveštavanju preduzeća centralnog grejanja

Poglavlje 1 Opšte odredbe

Član 1. Obim i svrha

- 1.1 Ovo Uputstvo je donela Regulatorni ured za energiju (RUE) u cilju uspostavljanja mehanizma koji omogućava RUE da prikuplja od preduzeća centralnog grejanja finansijske i tehničke informacije i informacije o potrošačima za regulatorne svrhe, a što je najvažnije za definisanje odobrenih prihoda koji se nadoknađuju iz regulisanih tarifa koje naplaćuju nosioci licenci.
- 1.2 Član 13. Zakona o energetsom regulatoru daje pravo RUE-u da zahteva od bilo kog energetskog preduzeća ili javnog organa informacije, podatke i dokumenta, uključujući poverljive informacije, potrebne za ispunjavanje njenih funkcija, dužnosti i ovlašćenja.
- 1.3 Ova ovlašćenja se sprovode kroz uslove licence, a konkretno, kroz obavezu nosilaca licenci da pripremaju i vode posebne izveštaje, kao i druge tehničke podatke i podatke o potrošačima za svaku od poslovnih aktivnosti.
- 1.4 Preduzeća centralnog grejanja jednom godišnje podnose regulatorne izveštaje u skladu sa ovim Uputstvom koje je donela RUE. Obavezan zahtev je da pored zakonskih finansijskih izjava bude izvršena nezavisna spoljna finansijska revizija regulatornih finansijskih izjava
- 1.5 Uputstvo o regulatornom izveštavanju:
  - a) utvrđuje proces za kompletiranje i podnošenje regulatornih izveštaja od strane preduzeća centralnog grejanja;
  - b) utvrđuje potrebne informacije koje treba da budu sadržane u regulatornom izveštaju;
  - c) daje objašnjenje i smernice nosiocima licenci o tome kako da pripreme i kompletiraju svoje regulatorne izveštaje, posebno u vezi principa kojih se treba pridržavati pri raspodeli prihoda, troškova, aktive i pasive.

1.6 Uputstvo o regulatornom izveštavanju utvrđuje:

- a) obrazac izjava koje su deo regulatornog izveštavanja, uključujući ali ne ograničavajući se na izjavu o dobiti i gubicima (izjava o prihodu), bilans stanja, izjavu o toku gotovog novca i izjavu o prihodima i troškovima, aktivni, fakturama i naplati potraživanja, kao i izjavu o investicionim troškovima i tehničku izjavu;
- b) prirodu i sadržaj regulatornih izjava, uključujući informacije o konkretnim vrstama prihoda, troškova, aktivni ili pasivi, informacije o prihodima, troškovima, aktivni i pasivi koji se pripisuju određenim aktivnostima, kao i konkretne tehničke informacije i informacije o potrošačima;
- c) računovodstvene principe (uključujući osnov za raspodelu troškova) i podatke za formulisanje potrebnih tehničkih informacija.

1.7 Informacije koje se dostavljaju RUE-u u skladu sa ovim Uputstvom, koriste se za sledeće svrhe:

- a) utvrđivanje tačne raspodele prihoda, troškova i aktive između regulisanih i neregulisanih aktivnosti;
- b) omogućavanje da RUE odredi odobrene prihode nosilaca licenci i da razmotri regulisane tarife koje su predložili nosioci licenci;
- c) merenje stvarnog finansijskog i tehničkog učinka energetskog preduzeća u odnosu na predviđene vrednosti;
- d) takve druge svrhe koje mogu da budu potrebne da bi RUE vršila svoje funkcije, dužnosti i ovlašćenja.

Poglavlje 2

Postupci regulatornog izveštavanja za centralno grejanje i sadržaj finansijskih i tehničkih podataka

Član 2.

Obaveza podnošenja regulatornih izveštaja

2.1 Preduzeća centralnog grejanja su obavezna da pripreme i podnose regulatorne izveštaje u skladu sa ovim Uputstvom. Ova obaveza se posebno odnosi na:

- a) preduzeća centralnog grejanja od kojih se zahteva da predlože regulisane tarife RUE-u na odobravanje; i
- b) preduzeća centralnog grejanja koja, nezavisno od toga da li su tarife koje ona naplaćuju regulisane ili ne, drže dominantnu poziciju u jednoj ili više energetskih aktivnosti na teritoriji koju pokrivaju.

Član 3. Rokovi i način podnošenja

- 3.1 Regulatorne izjave, osim ako je RUE drugačije naznačila, moraju da budu pripremljene za period od 15. oktobra 2006. godine do 15. aprila 2007. godine, koji obuhvata celu grejnu sezonu 2006/2007.
- 3.2 Regulatorni izveštaji moraju da budu podneti do datuma koji su naznačeni u Planu i rasporedu sprovođenja – Utvrđivanje cena za preduzeća centralnog grejanja (do 29 juna). Izveštaji se podnose u elektronskom obliku i na papiru u vidu potpisanih dokumenata od strane ovlašćenog lica preduzeća centralnog grejanja i revizora koji je izvršio reviziju izveštaja nosioca licence, u skladu sa Članom 1.4. Obrazac regulatornih izjava se može naći na službenom stranici interneta RUE-a www.ero-ks.org.
- 3.3 Izjave koje sadrže regulatorne izveštaje moraju da budu pripremljene u skladu sa Kosovskim računovodstvenim standardima, Uredbom 2001/30 o režimu finansijskog izveštavanja poslovnih organizacija i u skladu sa ovim Uputstvom.
- 3.4 Informacije koje su predočene u regulatornim izveštajima moraju da budu razumljive, pouzdane i relevantne. Kada je to primenljivo, izjave moraju da budu praćene analitičkim pregledom određenih stavki i/ili pratećom dokumentacijom u cilju potvrđivanja ili razjašnjavanja navedenih informacija.
- 3.5 U slučaju kada podneti regulatorni izveštaji i prateća dokumentacija nisu u skladu sa odredbama ovog Uputstva i/ili su nekompletni, RUE ih odbija i vraća podnosiocu na kompletiranje i ponovno podnošenje. Period u toku kojeg izveštaji moraju ponovo da budu podneti ne može da bude kraći od 7 kalendarskih dana od dana kada je RUE poslala pisano obaveštenje u obliku komentara.

Član 4. Verifikacija i finansijska revizija

- 4.1 RUE ima pravo da verifikuje, na svoju sopstvenu inicijativu, informacije u podnetim regulatornim izveštajima, tako što pristupa finansijskim izveštajima preduzeća centralnog grejanja i drugim tehničkim izveštajima i izveštajima o potrošačima..
- 4.2 Preduzeća centralnog grejanja su obavezna da objave bilo koju informaciju koju zahteva osoblje ili predstavnik RUE, uključujući poverljive finansijske informacije.
- 4.3 Informacije koje su navedene u regulatornim izveštajima moraju adekvatno da budu revidirane od strane nezavisnog spoljnog revizora kojeg priznaje/odobri RUE. Preduzeće centralnog grejanja je odgovorno za dobijanje takvog odobrenja pre pripreme i podnošenja regulatornog izveštaja.

Član 5. Raščlanjene aktivnosti

Pri izvršavanju obaveze regulatornog izveštavanja, preduzeća centralnog grejanja su obavezna da raščlane informacije i podatke na aktivnosti proizvodnje toplotne energije i na distribuciju i isporuku toplotne energije, u zavisnosti od slučaja.

Član 6.
Sadržaj regulatornog izveštaja

Regulatorni izveštaj koji podnosi preduzeće centralnog grejanja sastoji se od zakonski propisanih izjava i regulatornih izjava, čiji je detaljan opis dat u donjem tekstu.

6.1 Zakonski propisane finansijske izjave su finansijske izjave koje su pripremljene i podnete u skladu sa kosovskim propisima. Zakonski propisane izjave, uključujući priloge sa detaljnim pregledom glavnih stavki, uz prateći izveštaj nezavisnog revizora za prethodnu kalendarsku godinu, obuhvataju:

- a) Bilans stanja,
- b) Izjavu o dobiti i gubicima (prihodi),
- c) Izjavu o toku gotovog novca,
- d) Izveštaj nezavisnog revizora, i
- e) Priloge sa analitičkim prikazom glavnih stavki koje čine zakonski propisane finansijske izjave.

6.2 Regulatorne izjave koje treba da budu urađene u skladu sa ovim Uputstvom i uz korišćenje propisanih regulatornih izjava iz Priloga 1, navedene su u donjem tekstu i obuhvataju:

- a) Izjavu o operativnoj aktivi,
- b) Izjavu o troškovima i приходima,
- c) Izjavu o fakturisanim i naplaćenim iznosima,
- d) Izjavu o investicionim troškovima,
- e) Tehničku izjavu, i
- f) Prateće izjave.

Poglavlje 3
Uputstvo za izradu regulatornih izjava

Član 7.

Uputstvo za izradu regulatornih izjava sadrži metode za knjiženje podataka i pripremu izveštaja koje zahteva Regulatorni ured za energiju od preduzeća centralnog grejanja. Preduzeća centralnog grejanja pri pripremi regulatornih izjava moraju da se pridržavaju ovog uputstva.

Član 8.

Regulatorne izjave se izrađuju za sledeće aktivnosti centralnog grejanja koje su podeljene u grupe:

- a) G1 – Proizvodnja toplotne energije,
- b) G2 – Distribucija i isporuka toplotne energije.

Član 9.

Regulatorne izjave su strukturirane u sledeće kategorije:

- a) Izjava o operativnoj aktivi – A-G1,G2;

- b) Izjava o troškovima i prihodima – B-G1,G2;
- c) Izjava o fakturisanim i naplaćenim iznosima – C-G2;
- d) Izjava o investicionim troškovima – D-G1,G2;
- e) Tehnička izjava – E-G1,G2; i
- f) Prateće izjave.

Član 10.

Smernice za izradu Izjave o operativnoj aktivi – Izjava A-G1, G2

10.1 Izjava o operativnoj aktivi obuhvata aktivu koja se koristi za obavljanje dotične aktivnosti centralnog grejanja – osnovna aktiva i intelektualna aktiva (patenti itd.), i podeljena je u sledeće kategorije:

- a) Direktno pripisiva aktiva – koja direktno učestvuje u obavljanju određene aktivnosti centralnog grejanja (G1 ili G2) i koja nedvosmisleno može da bude pripisana kao aktiva koja pripada određenoj aktivnosti centralnog grejanja;
- b) Prateća aktiva – aktiva koja služi za obavljanje više od jedne aktivnosti i koja ne može nedvosmisleno da bude pripisana samo jednoj aktivnosti centralnog grejanja; i
- c) Zajednička aktiva – aktiva koja služi za obavljanje aktivnosti centralnog grejanja (grupe G1 i G2) i drugih aktivnosti koje nisu povezane sa centralnim grejanjem.

10.2 Operativna aktiva ne obuhvata:

- a) Investicione projekte u intelektualnu aktivu koji su u toku,
- b) Avanse koji su plaćeni za dugoročnu intelektualnu aktivu,
- c) Investicione projekte u materijalnu aktivu koji su u toku,
- d) Avanse plaćene za materijalnu dugoročnu aktivu
- e) Prilagođavanja za sticanje imovine
- f) Finansijske investicije, i
- g) Vrednost stavki koje su kupljene na finansijski lizing, a koje se ne vode u računovodstvenoj dokumentaciji.

10.3 Operativna aktiva se utvrđuje korišćenjem sledećih vrednosti:

- a) Originalna cena nabavke
- b) Akumulirana amortizacija,
- c) Knjigovodstvena vrednost, i
- d) Cena zamene aktive po tržišnoj vrednosti.

10.4 Detaljno objašnjenje za izradu Izjave o operativnoj aktivi

a) Direktno pripisiva vrednost

a.1) Proizvodnja toplote

- Razgraničenje:
  - Početak: sistemi koji se koriste za prihvatanje goriva,
  - Kraj: mesto isporuke tople vode u toplovodnu distributivnu mrežu.
- Glavne stavke koje treba da budu uključene:
  - Kotlovi u toplani (kotlovi na mazut i naftu)
  - Rezervoari
  - Izmenjivači toplote u toplani

- Cirkulacione pumpe u toplani
- Sistemi za rukovanje gorivom
- Sistemi za postupanje sa vodom, uključujući hemijsko tretiranje vode,
- Sistemi za zaštitu životne sredine za kotlove,
- Sistemi za proizvodnju električne energije za sopstvenu potrošnju u toplani (napr. agregati).

a.2) Distribucija i isporuka toplotne energije

- Razgraničenje:
  - Početak: mesto izlaska tople vode iz toplane u distributivni sistem,
  - Kraj: mesto ulaska tople vode u sistem ili merno mesto potrošača.
- Glavne stavke koje treba da budu uključene:
  - Toplovodi,
  - Distributivna mreža tople vode,
  - Glavne cevi za toplu vodu (cevi u primarnoj mreži),
  - Stanice za transfer – podstanice,
  - Merni i kontrolni sistemi.

b) Pomoćna aktiva

U pomoćnu aktivnu spada imovina koja se koristi za proizvodnju, distribuciju i isporuku toplotne energije.

- Glavne stavke koje treba da budu uključene u pomoćnu imovinu:
  - Zgrade i inženjerske građevine (kao što su proizvodne jedinice),
  - Softver,
  - Hardver,
  - Geografski informacioni sistemi,
  - Oprema,
  - Studije, projekti, savetodavne i konsultativne usluge.

c) Zajednička aktiva

Zajedničku aktivnu čini imovina koja se koristi za obavljanje aktivnosti povezanih sa centralnim grejanjem i za obavljanje drugih aktivnosti koje nisu povezane sa centralnim grejanjem.

- Glavne stavke koje treba da budu uključene:
  - Zemljište,
  - Zajedničke poslovne zgrade,
  - Garaže,
  - Kompanijski informacioni sistemi,
  - Ostala imovina.

Član 11.

Uputstvo za izradu Izjave o troškovima i prihodima - Izjava B-G1,G2

- 11.1 Izjava o troškovima i prihodima sastoji se od raspoloživih prihoda i troškova strukturiranih prema prihodnim i troškovnim stavkama i tipu aktivnosti centralnog grejanja (grupe G1, G2).

11.2 Pod dozvoljenim troškovima se podrazumevaju troškovi potrebni za obavljanje aktivnosti centralnog grejanja i u njih spadaju:

- a) Trošak za primarne izvore energije (goriva),
- b) Trošak za utrošenu energiju (struja, voda),
- c) Trošak osoblja – plate, plus penzijski doprinosi i ostali porezi koje kompanija mora da plati,
- d) Trošak popravki i održavanja sistema,
- e) Knjigovodstvena amortizacija osnovnih sredstava,
- f) Kamate na uzete zajmove, kao i bankovne naknade i takse,
- g) Ostali troškovi koji su direktno povezani sa aktivnošću centralnog grejanja, kao što su plaćanje različitih spoljašnjih usluga od spoljnih ugovarača itd, i
- h) Oправdani finansijski i vanredni troškovi.

11.3 U dozvoljene troškove ne spadaju:

- a) Subvencije,
- b) Troškovi koje su odbili poreski organi,
- c) Margine zajmova,
- d) Troškovi ostavljanja novca na stranu i oslobođene rezerve,
- e) Plaćanje lizinga u vrednosti stavki koje se ne vode u knjigovodstvenoj dokumentaciji, i
- f) Ostali finansijski i vanredni troškovi.

11.4 Osnovnu strukturu troškova čine:

- a) Operativni troškovi
  - Varijabilni deo
  - Fiksni deo
- b) Amortizacija osnovnih sredstava

11.5 Podela troškova prema nivou učestvovanja u obavljanju specifične aktivnosti centralnog grejanja:

- a) Direktno pripisivi troškovi – koji su direktno napravljeni pri obavljanju određene aktivnosti centralnog grejanja (G1 ili G2) i koji nedvosmisleno mogu da budu pripisani troškovima određene aktivnosti centralnog grejanja,
- b) Prateći troškovi – koji su napravljeni pri obavljanju više od jedne aktivnosti centralnog grejanja i koji su povezani sa direktnim upravljanjem glavnim aktivnostima proizvodnje, distribucije i isporuke toplotne energije, pri čemu ti troškovi ne mogu nedvosmisleno da budu pripisani određenoj aktivnosti centralnog grejanja, i
- c) Zajednički troškovi – ovi troškovi predstavljaju zajedničke troškove koji se odnose na administraciju i upravljanje poslovanjem kompanije kao celine; troškovi napravljeni pri obavljanju aktivnosti centralnog grejanja i onih koje ne predstavljaju aktivnosti centralnog grejanja.

11.6 Odobreni prihodi obuhvataju: prodaju u vezi sa aktivnošću centralnog grejanja, napr. Prodaju toplotne energije i pružanje usluga, kao i drugi prihodi koji su rezultat tih aktivnosti.

11.7 Odobreni prihodi ne obuhvataju prihode od aktivnosti koje ne spadaju u centralno grejanje, prihodi od prodaje dugoročne materijalne i nematerijalne aktive i prihodi od iznajmljivanja imovine.

Član 12.

U izjavi o fakturisanju i naplati – Izjava C-G2 navode se podaci o fakturisanju i naplati računa za toplotnu energiju isporučenu potrošačima za odgovarajuću grejnu sezonu.

Član 13.

Uputstvo za izradu Izjave o investicionim troškovima - Izjava D-G1,G2

- 13.1 U ovu izjavu unose se aktuelni i planirani investicioni troškovi preduzeća centralnog grejanja za tekuću godinu i četiri (4) naredne godine.
- 13.2 Izjava se sastoji od investicija koje su direktno pripisive aktivnosti centralnog grejanja – proizvodnja, distribucija i isporuka toplotne energije.
- 13.3 Izjava takođe sadrži pod stavkom “ostalo” investicione troškove koji se odnose na pomoćnu i zajedničku imovinu i na aktivnosti koje ne spadaju u centralno grejanje. Detaljan analitički prikaz ove stavke treba da bude dat kao dodatna informacija u izjavi.
- 14.4 Investicioni troškovi sadrže, između ostalih stvari, troškove za plaćene avanse i/ili za građevinske radove koji su u toku. S druge strane, troškovi za finansijske investicije nisu uključeni.

Član 15.

Uputstvo za izradu Tehničke izjave - Izjava E-G1,G2

- 15.1 Ova izjava sadrži sledeće delove: opšti tehnički podaci, energetske bilans (bilans proizvodnje toplotne energije), toplotni bilans (bilans snabdevanja toplotne energije), podaci o potrošačima i potrošnja goriva.
- 15.2 Opšti tehnički podaci sastoje se od sledećeg:
  - a) Instalirani toplotni kapaciteti – to predstavlja ukupan toplotni kapacitet instaliran u toplani bez obzira na trenutno tehničko stanje,
  - b) Raspoloživi toplotni kapacitet – ukupan toplotni kapacitet u radnom stanju (spreman za rad),
  - c) Dužina distributivne mreže – dužina primarne mreže (cevovodi),
  - d) Broj podstanica – ukupan broj podstanica instaliranih u sistemu centralnog grejanja / distributivnom sistemu, i
  - e) Broj aktivnih podstanica – ukupan broj podstanica preko kojih se snabdevaju postojeći potrošači.
- 15.3 Energetski bilans (bilans proizvodnje toplotne energije) sastoji se od sledećeg:
  - a) Energija goriva – predstavlja ukupnu energiju goriva u MWh koje se koristi za proizvodnju toplotne energije,
  - b) Bruto proizvedena toplotna energija – ukupna toplotna energija proizvedena u proizvodnoj jedinici(ama),
  - c) Neto proizvedena toplotna energija – toplotna energija koja je isporučena distributivnoj mreži, izmerena na mestu razdvajanja proizvodnje toplotne energije i distributivne mreže,

- d) Sopstvena potrošnja – količina toplote koja je potrošena za sopstvenu potrošnju u toplani, kao što je toplotna energija koja se koristi za pomoćne sisteme, grejanje prostorija itd,
- e) Ukupna efikasnost toplane – kao odnos neto proizvedene toplotne energije i energije utrošenog goriva; **Formula: efikasnost toplane = (neto proizvedena toplotna energija / energija utrošenog goriva) * 100,**
- f) Potrošnja vode – ukupna količina sirove vode koja se koristi za pripremu (hemijski tretirana voda za punjenje (dopunjavanje) sistema), i
- g) Potrošnja električne energije – električna energija potrošena u toplani i distributivnoj mreži, kao napr. za predzagrevanje mazuta, struja za rad kotlova, struja za pokretanje glavnih cirkulacionih pumpi u primarnoj mreži itd.

15.4 Toplotni bilans sastoji se od sledećeg:

- a) Toplotna energija predata distributivnoj mreži – predstavlja količinu toplotne energije koja je izmerena na mestu razdvajanja proizvodnje toplotne energije i distributivne mreže; ona odgovara neto proizvedenoj toplotnoj energiji,
- b) Toplotna energija koja je isporučena potrošačima – količina toplotne energije koja je isporučena podstanicama potrošača izmerena na mernom mestu razdvajanja primarne i sekundarne mreže,
- c) Distributivni gubici [MWh] – predstavljaju razliku između toplotne energije koja je predata distributivnoj mreži i toplotne energije koja je isporučena potrošačima; **Formula: Distributivni gubici = toplotna energija koja je predata distributivnoj mreži - toplotna energija koja je isporučena potrošačima, i**
- d) Distributivni gubici [%] – **Formula: Distributivni gubici = [(toplotna energija koja je predata distributivnoj mreži - toplotna energija koja je isporučena potrošačima) / toplotna energija koja je predata distributivnoj mreži] * 100.**

15.5 Podaci o potrošačima sastoje se od sledećeg:

- a) Ugovoreni toplotni kapacitet – zbir ugovorenih kapaciteta za svaku podstanicu potrošača (definiše se kao maksimalna potrebna energija projektovana prema spoljašnjoj temperaturi),
- b) Ukupna grejna površina – ukupna grejna površina koja se trenutno snabdeva toplotnom energijom za svaku grupu potrošača (trenutno: domaćinstva i komercijalni i institucionalni potrošači),
- c) Potreban specifičan toplotni kapacitet – procenjen potreban toplotni kapacitet po kvadratnom metru (definisan kao maksimalna potrebna toplota po kvadratnom metru za određenu spoljašnju temperaturu) za svaku grupu potrošača (trenutno: domaćinstva i komercijalni i institucionalni potrošači),
- d) Nominalno vreme sa punim opterećenjem – obračunava se kao odnos godišnje isporučene toplote potrošačima i ugovorenog toplotnog kapaciteta za svaku grupu potrošača, i
- e) Potrebna toplotna energija – obračunata potrebna toplotna energija za svaku grupu potrošača; **Formula: Potrebna toplotna energija = (potreban specifičan toplotni kapacitet * ukupna grejna površina* nominalno vreme sa punim opterećenjem)/ 10⁶.**

15.6 Potrošnja goriva sastoji se od sledećeg:

- a) Količina utrošenog goriva (u tonama),
- b) Donja toplotna vrednost – količina korisne toplote dobijena sagorevanjem jedne tone goriva, i
- c) Energija goriva – Formula: Energija goriva = količina goriva * donja toplotna vrednost.

Član 16.

Prateće izjave obuhvataju:

- a) dnevne i mesečne izveštaje o proizvedenoj toplotnoj energiji,
- b) mesečne izveštaje o izmerenoj toplotnoj energiji koja je isporučena podstanicama sa analizom podataka,
- c) ažuriranu bazu potrošača, i
- d) bilo koji drugi priloženi dokument koji je potreban da bi podržao i razjasnio prezentovane regulatorne izjave.

Član 17.

Zvaničan jezik uputstva

Ovo Uputstvo je objavljeno na albanskom, srpskom i engleskom jeziku. U slučaju bilo kog neslaganja, verzija na albanskom jeziku ima prednost.

Član 18.

Stupanje na snagu

Ovo Uputstvo stupa na snagu na dan kada ga usvoji Bord RUE i kada bude objavljeno na internet stranici RUE.

Bord RUE

_____
Dr. Ali Hamiti, Predsedavajući,

_____
Mr. Theranda Beqiri, član,

_____
Dr. Nysret Avdiu, član,

_____
Naim Bejtullahu, član